

ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดู
และประสบการณ์ความรุนแรง กับพฤติกรรม
ความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี
Relationships between Personal Background of
Upbringing and Violent Experience, and Violent
Behaviors among Thai Muslim Married Couples
in Pattani Province

เกษตรชัย และหิมี¹ และ เก็ตถวา บุญปรากร²
Kasetchai Laeheem¹ and Kettawa Boonprakarn²

¹รศ.ดร., ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90112

²ผศ.ดร., ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90112

¹ Assoc. Prof. Dr., Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla 90112

² Asst. Prof. Dr., Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla 90112.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ความรุนแรง กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี โดยให้ภรรยาหรือสามีเป็นตัวแทนให้ข้อมูล จำนวน 1,536 คน (สามี 682 คน และภรรยา 854 คน อายุเฉลี่ย $37.78 (\pm 9.14)$) ใช้แบบสอบถามและแบบคัดกรองเป็นเครื่องมือวิจัย และใช้โปรแกรม EcStat วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไคสแควร์ และค่าอัตราส่วนออดส์ ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก การเคยถูกล่วงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก และการเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคู่สมรสที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงสูง ได้แก่ คู่สมรสที่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำ (1.94 เท่า) ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในระดับมาก (1.77 เท่า) เคยถูกล่วงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำ (1.30 เท่า) และเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กเป็นประจำ (1.24 เท่า)

คำสำคัญ: ภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดู ภูมิหลังประสบการณ์ความรุนแรง ความรุนแรงในคู่สมรส

Abstract

The objectives of this research was to study the relationships between personal background of upbringing and violent experience, and violent behaviors among Thai Muslim married couples in Pattani province. The informants were 1,536 wives or husbands who were representatives of their families (682 husbands and 854 wives, aged average $37.78 (\pm 9.14)$). The research instruments were questionnaire and screening inventory. The EcStat program was used for data analysis to determine the frequency, percentage, chi-square value, and odds ratio. The results found that strict upbringing, violent behavior in childhood, severe punishment in childhood, and exposure to parents' quarrels had a statistically significant associated with domestic violence. Married couples who had a high proportion of violent behavior among married couples were those who regularly had violent behaviors in childhood (1.94 times), those who had strict upbringing at a high level (1.77 times), those who regularly had severe punishment in childhood (1.30 times), and those who were regularly exposed to parents' quarrels in childhood (1.24 times).

Keywords: Upbringing Background, Violent Experience Background, Married Couples Violence

บทนำ

สถาบันครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันแรกและเป็นสถาบันหลักที่เล็กที่สุดของสังคม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เน้นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้มีความใกล้ชิดผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลเอาใจใส่ และเป็นห่วง เป็นใยซึ่งกันและกัน สถาบันครอบครัวจึงเป็นหน่วยพื้นฐานแห่งการเปลี่ยนแปลงและการแลกเปลี่ยนความรัก ถ้าการแลกเปลี่ยนความรักเป็นที่พึงพอใจ มีสัดส่วนที่เหมาะสม และมีพัฒนาการที่ราบรื่น จนเกิดความไว้วางใจกัน เอื้ออาทรต่อกัน และพร้อมเสียสละให้กันก็จะทำให้ครอบครัวนั้นมีแต่ความสงบสุขและเป็นครอบครัวที่อบอุ่น แต่ถ้าการแลกเปลี่ยนความรักไม่เป็นที่พึงพอใจ มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม และมีพัฒนาการที่ไม่ราบรื่นแล้วก็จะทำให้ครอบครัวนั้นมีแต่ความขัดแย้ง วุ่นวาย และสับสน จนก่อให้เกิดความทุกข์ใจ คับข้องใจ ขมขื่นใจ โกรธแค้น และเกลียดชัง และเมื่อทวีความรุนแรงมากขึ้นก็จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดการทะเลาะตบตี การใช้กำลัง และการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน จนทำให้ความสัมพันธ์มีความเหินห่างและบางครอบครัวก็ตัดสินใจหย่าร้างกันจนกลายเป็นปัญหาสังคม [1-2]

ความรุนแรงในคู่สมรส หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำในลักษณะที่รุนแรงของสามีต่อภรรยาหรือของภรรยาต่อสามี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำร้ายร่างกาย ทำร้ายจิตใจอารมณ์ความรู้สึก ล่วงละเมิดทางเพศ และกีดกันทางสังคม โดยการบังคับ ขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี เตาะตอ่ย จำกัดกีดกันเสรีภาพ และทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากความโกรธ ความกลัว ความหวาดหวั่น และขาดการยับยั้งชั่งใจ จนได้รับบาดเจ็บและได้รับอันตรายสาหัส โดยความรุนแรงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมและเป็นปัจจัยกำหนดและหล่อเลี้ยงให้ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ดำรงอยู่บนความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและสังคมมาเป็นเวลานาน [3] ซึ่งสังคมส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญและมีความตระหนักต่อปัญหาดังกล่าวเท่าที่ควร โดยมักคิดว่าปัญหาการใช้ความรุนแรงในคู่สมรสเป็นเรื่องส่วนตัวที่บุคคลภายนอกไม่ควรไปยุ่งเกี่ยว จนไม่มีมาตรการในการป้องกันและแก้ไข และที่ผ่านมาก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมองว่าเป็นเรื่องความขัดแย้งตามปกติของคู่สามีภรรยา ไม่ใช่อาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เจ้าหน้าที่มักจะไกล่เกลี่ยให้คืนดีกัน และมักจะไม่รับแจ้งความ จนทำให้ผู้ที่กระทำความรุนแรงไม่ได้รับการลงโทษที่เหมาะสม และไม่ได้เข้าสู่กระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม [4-5] การใช้ความรุนแรงในคู่สมรสที่เกิดขึ้นมีปรากฏการณ์หลายอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่าการทำร้ายภรรยาทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ สามีที่ทำร้ายภรรยามาจากทุกฐานะ เศรษฐกิจ ทุกอาชีพ ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงหรือถูกกระทำ

ความรุนแรงมาก่อนการแต่งงาน ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และจิตใจของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อแล้วยังก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม บั่นทอนความปกติสุขของครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุหลักมาจากภูมิหลังของคู่สามีภรรยา ซึ่งเป็นรากฐานของปัญหา [5] จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวกันมากขึ้น เนื่องจากได้กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในทุกสังคมและเกิดขึ้นกับคู่สมรสทุกฐานะ เศรษฐกิจ ทุกอาชีพ ทุกเชื้อชาติ และทุกศาสนา รวมทั้งเป็นปัญหาซ่อนเร้นที่มีรูปแบบสลับซับซ้อน และทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ จนยากต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา [6]

พฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์ที่มีสามีเป็นฝ่ายกระทำต่อภรรยา โดยการตั้งใจใช้กำลังในการข่มขู่หรือการทำร้ายร่างกายหรือทำร้ายจิตใจอารมณ์ความรู้สึก เช่น การบังคับ ขู่เข็ญ ทุบตี เตาะตอ่ย คุกคาม และกีดกันสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พัฒนามาจากความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาท [5, 7-8] เป็นรูปแบบพฤติกรรมของสามีที่กระทำต่อภรรยาอย่างรุนแรง เพื่อมุ่งทำร้ายร่างกาย มุ่งล่อลวงละเมิดทางเพศ มุ่งทำร้ายจิตใจ และบังคับขู่เข็ญ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากความโกรธ ความกลัว ความหวาดหวั่น และขาดการยับยั้งชั่งใจ จนได้รับบาดเจ็บและได้รับอันตรายสาหัส จนถึงแก่ชีวิต [4, 9-10] โดยฝ่ายภรรยาที่เป็นเหยื่อจากการถูกกระทำมักได้รับบาดเจ็บทางกายและทางจิตใจ และอาจตัดสินใจหย่าร้างกัน นอกจากนี้ ยังทำให้บุตรหลานที่พบเห็นความรุนแรงเป็นประจำมีการเรียนรู้และซึมซับความรุนแรงจนฝังใจ และมีทัศนคติต่อความรุนแรงว่าคนเราสามารถแก้ไขทุกปัญหาด้วยความรุนแรง จนกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมรุนแรงทั้งในวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ โดยการกระทำรุนแรงต่อเพื่อน คู่สมรส และลูกต่อไป [5, 11-12] รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาความรุนแรง ยุติความรุนแรง และร่วมกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงผ่านทางสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังสูญเสียงบประมาณในการบรรจุบุคลากรที่เกี่ยวข้องการรักษาพยาบาลเหยื่อที่ถูกกระทำ และการให้คำปรึกษาแก่เหยื่อที่ถูกทำร้าย [1, 13-14]

จากการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสมีมากมายหลายสาเหตุ แต่สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือ ภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังประสบการณ์ความรุนแรง ดังผลการศึกษาที่พบว่า ความรุนแรงในคู่สมรสที่เกิดขึ้นมีปรากฏการณ์หลายอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่าการทำร้ายภรรยาทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งสามีที่ทำร้ายภรรยาเคยมีประสบการณ์การกระทำรุนแรงหรือถูกกระทำ ความรุนแรงมาก่อนการแต่งงาน [4-5] การเคยเห็นพ่อแม่ตบตีในวัยเด็กเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ทำให้คู่สามีภรรยามีพฤติกรรมความรุนแรงระหว่างกัน [15-16] ปัญหาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในคู่สมรสมาจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการเข้มงวดกวดขัน การเคยมีประสบการณ์ในวัยเด็กที่พบเห็นเหตุการณ์อันน่าเลวร้าย

ทั้งการถูกลองโทษอย่างรุนแรงและอยู่ในเหตุการณ์ที่พ่อแม่ทะเลาะตบตีกันอย่างรุนแรง [5-6, 16] สามีที่กระทำความรุนแรงต่อภรรยา มักมาจากครอบครัวที่มีปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างบิดามารดามาก่อน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีผลต่อความรู้สึกและอารมณ์ แล้วถูกซึมซับจนกลายเป็นการยอมรับการใช้ความรุนแรง และในที่สุดเมื่อเขามีปัญหาความขัดแย้งไม่เข้าใจกัน และทะเลาะวิวาทกับคู่สมรสก็จะเลือกแก้ปัญหาโดยใช้ความรุนแรงตามแบบที่เคยเห็นในวัยเด็ก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ความรุนแรงที่เด็กได้รับประสบการณ์จากเหตุการณ์ที่บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันกลายเป็นวัฏจักรที่เขาอาจจะกระทำความรุนแรงต่อคู่สมรสในอนาคตได้ [17-18] นอกจากนี้ ผู้ที่มีประสบการณ์ความรุนแรงที่บิดามารดาตำหนิและทุบตีกันเป็นประจำและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมมักส่งผลให้เขาแสดงความรุนแรงกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรุนแรงดังกล่าว [10, 19-20] ครอบครัวนับว่าเป็นแหล่งสะสมและเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวแสดงพฤติกรรมความรุนแรงต่อบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะครอบครัวที่มีปัญหาการใช้ความรุนแรงในคู่สมรส มักจนทำให้สมาชิกในครอบครัวคิดว่าการใช้ความรุนแรงของพ่อแม่เป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันและยอมรับว่าการใช้ความรุนแรงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา รวมทั้งคิดว่าการได้รับการยอมรับนับถือก็ต้องใช้กำลังและความรุนแรง [21-23]

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการใช้ความรุนแรงในคู่สมรสที่มักเกิดขึ้นกับภรรยา ดังกล่าวข้างต้น ทำให้สถานะของครอบครัวขาดความสมดุลและนำไปสู่การเผชิญปัญหาที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง และปัญหาผู้สูงอายุขาดการดูแล เป็นต้น ซึ่งทุกครั้งที่เกิดปัญหาย่อมส่งผลกระทบต่อความสูญเสีย โดยเฉพาะส่งผลกระทบต่อเหยื่อและสมาชิกในครอบครัว ดังผลจากการศึกษาที่พบว่า การกระทำความรุนแรงของสามีต่อภรรยาได้สร้างภาระแก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างภาระทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาลทั้งในด้านการรักษาพยาบาล การให้สวัสดิการทางสังคม การให้คำปรึกษาแก่เหยื่อผู้ถูกทำร้าย ตลอดจนการใช้จ่ายมาตรการป้องกันต่าง ๆ เป็นต้น [1] การใช้ความรุนแรงในคู่สมรสส่งผลกระทบต่อจิตใจและการเรียนรู้ของลูกหลานเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่ชอบทำร้ายร่างกายผู้อื่นมักมีประวัติมาจากครอบครัวที่มีความรุนแรงในคู่สมรส [13-14] ความรุนแรงในคู่สมรสที่เกิดส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ผลกระทบต่อตนเอง (ฝ่ายภรรยาหรือสามีที่ถูกทำร้าย) ซึ่งนอกจากจะมีบาดแผลภายนอกที่ต้องรักษาแล้วยังได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ เป็นบาดแผลที่ซ่อนอยู่ภายในไปตลอดชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเยียวยาบำบัดรักษาให้ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเอง ส่วนที่ 2 ผลกระทบต่อครอบครัว โดยเฉพาะบุตรทั้งที่อยู่ในวัยเยาว์หรือวัยรุ่น ทำให้ได้รับผลกระทบทางจิตใจโดยตรงและรุนแรง เกิดภาพลบในเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อการไม่เห็นคุณค่าของชีวิต ทำให้บุตรมีพฤติกรรมเก็บกด ก้าวร้าว เกร และไม่ตั้งใจเรียน และส่วนที่ 3 ผลกระทบต่อสังคม/ชุมชน ทำให้พ่อแม่แยกทาง หย่าร้าง เด็กหนีออกจากบ้าน และออกเร่ร่อนกลายเป็นปัญหาของสังคม [11]

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้และมีชาวไทยมุสลิมร้อยละ 86.25 ของประชากร [24] โดยมีสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นศูนย์กลางในการบริหารองค์กรศาสนาและเป็นองค์กรนำในการพัฒนาสังคมมุสลิมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรม มีความเข้มแข็ง เป็นเอกภาพใฝ่หาสันติและความยุติธรรม โดยมีหน้าที่หนึ่งคือประนีประนอมข้อพิพาทในเรื่องครอบครัวและมรดก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมความมั่นคงในสถาบันครอบครัว และดำเนินการจดทะเบียนคู่สมรส เป็นต้น [25] ซึ่งตั้งแต่ พ.ศ. 2552-2556 มีผู้มาร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในคู่สมรสต่อสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ [26] จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมาจากหลากหลายสาเหตุและส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น ปัญหาการหย่าร้าง เด็กขาดการดูแล และปัญหายาเสพติด เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานได้เล็งเห็นความสำคัญและพยายามเร่งรัดแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่การแก้ปัญหาความรุนแรงในคู่สมรสก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะเข้าถึงหากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย [5] ในขณะที่หลักคำสอนของศาสนาอิสลามได้ห้ามปรามไม่ให้คู่สามีภรรยาทะเลาะเบาะแว้งกันและมีให้มีการตบตีกันหรือทำร้ายร่างกายกันอย่างเด็ดขาด และผู้ที่ละเมิดจะมีความผิดตามหลักการศาสนาอิสลาม ดังคำกล่าวที่ว่า อิสลามถือว่าชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันในทุกด้าน ถ้าชายใดทำร้ายร่างกายหญิง เขาก็จะต้องรับโทษอย่างรุนแรงตามกฎหมายอิสลามอย่างเข้มงวด โดยอิสลามมุ่งปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของชายและหญิง [27] ในบทอัลกุรอานได้บัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษจากการทำร้ายร่างกายระหว่างชายหญิง โดยผู้ที่ทำให้เกิดอันตรายต่ออวัยวะตา หู หรือการทำร้ายประเภทอื่น ๆ เขาก็จะได้รับบทลงโทษเหมือนสิ่งที่เขาได้ทำร้าย [28] และห้ามไม่ให้มีการถกเถียงและทะเลาะวิวาทระหว่างสามีภรรยาต่อหน้าเด็กเป็นอันขาด เพราะเหตุการณ์รุนแรงเหล่านี้จะปลูกฝังความไม่รักใคร่ ความรู้สึกรังเกียจชัง และความเกลียดชัง เข้าในจิตใจและติดไปกับเด็กอยู่ตลอดเวลา [29] ซึ่งจากการที่คู่สมรสไทยมุสลิมไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ปัญหาความรุนแรงในคู่สมรสเกิดมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ความรุนแรง กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาว่าภูมิหลังส่วนบุคคล 6 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ (การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย) ความรุนแรง 3 ด้าน (การเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรง ในวัยเด็ก การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็ก และการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีหรือไม่อย่างไร โดยภูมิหลังด้านการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเคยได้รับการถ่ายทอด

อบรมสั่งสอน และขัดเกลาทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐานทางสังคมในวัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นการอบรมสั่งสอน แนะนำ และควบคุมให้คู่สมรสต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อห้ามตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด เช่น การละหมาดที่มัสยิด 5 เวลา การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การบริโภคอาหารที่ฮาลาล การแต่งกาย และการเรียนศาสนา เป็นต้น (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมสั่งสอน แนะนำ และควบคุมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว โดยสามารถแสดงความคิดเห็นและกระทำการต่าง ๆ ตามที่สมาชิกในครอบครัวยอมรับ และตกลงกัน ถ้าไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม และ (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ไม่สนใจ และไม่ช่วยเหลือเมื่อยามจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ปฏิบัติศาสนกิจ รวมทั้งไม่มีการต่าหนิเตียนและไม่ลงโทษเมื่อทำผิดหรือมีพฤติกรรมขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม ในขณะที่ภูมิหลังด้านประสบการณ์ความรุนแรง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่รุนแรงที่คู่สมรสพบเห็น ถูกกระทำรุนแรง และเคยแสดงความรุนแรงต่อบุคคลรอบข้างในวัยเด็ก โดยเป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้งในฐานะผู้ถูกกระทำรุนแรง และผู้สังเกตความรุนแรง ตั้งแต่เด็ก เช่น เรียนรู้บรรทัดฐานที่ยอมรับการใช้ความรุนแรง และตัวแบบที่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรสก็จะเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงเป็นวิธีการในการแก้ปัญหา เป็นต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) การเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก เป็นลักษณะสถานการณ์ในวัยเด็กของคู่สมรสที่เคยถูกพ่อแม่ลงโทษด้วยวิธีการที่รุนแรงเป็นประจำและต่อเนื่อง อันมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกในการเก็บกด สะสม ซึมซับ และเรียนรู้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นดังกล่าว เช่น เรียนรู้ว่าคนที่รักเราเป็นผู้ที่ทำร้ายเรามากที่สุด รับรู้ว่าการตีลงโทษทำให้รู้สึกเจ็บปวดและเพราะรัก และเรียนรู้ว่าการตีลงโทษเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน เป็นต้น (2) การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะดบตีในวัยเด็ก เป็นลักษณะสถานการณ์ในวัยเด็กของคู่สมรสที่เคยพบเห็นและอยู่ในเหตุการณ์ที่พ่อแม่แสดงความรุนแรงต่อกัน เช่น การด่าว่า โต้เถียง ทะเลาะ ดบตี และทำร้ายร่างกายกัน เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการซึมซับและยึดถือตัวแบบ โดยเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของบิดามารดาเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส และ (3) การเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก เป็นลักษณะสถานการณ์ในวัยเด็กของคู่สมรสที่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงต่อผู้อื่น จนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางกายหรือจิตใจและได้รับอันตรายจากการทำร้ายร่างกาย อารมณ์ความรู้สึก และจิตใจ ซึ่งผู้ที่มีพฤติกรรมรุนแรงซ้ำ ๆ จะกลายเป็นความเคยชิน จนเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และส่งผลต่อเนื่องทำให้เกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงในคู่สมรส ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและให้ความช่วยเหลือคู่สมรสที่มีพฤติกรรมความรุนแรงระหว่างกัน นอกจากนี้

ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสในจังหวัดอื่น ๆ หรือภูมิภาคอื่น ๆ ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันท่วงที

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ความรุนแรง กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้มีการกำหนดให้ภรรยาหรือสามีของคู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี จำนวน 1,536 คน (สามี 682 คน และภรรยา 854 คน) เป็นตัวแทนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในคู่สมรสระหว่างกันของทั้งฝ่ายสามีและฝ่ายภรรยา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้ ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ อำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรสูงและสูงมาก (อำเภอสีแดง) อำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรปานกลาง (อำเภอสีชมพู) และอำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรต่ำ (อำเภอสีเขียว) ด้วยข้อมูลและแนวโน้มของความรุนแรง [30] เพราะสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีผลทำให้ประชาชนรู้สึกเครียด วิตกกังวล กลัว หวาดผวา และซึมเศร้า จนเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว [5] ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสำรวจที่พบว่าประชาชนที่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีสาเหตุมาจากการรู้สึกเครียดและวิตกกังวลจากความรุนแรงในชุมชนโดยบุคคลที่ไม่รู้จัก (ร้อยละ 47.56) ความรุนแรงในชุมชนโดยบุคคลที่รู้จักกัน (ร้อยละ 39.71) และเหตุการณ์ความรุนแรงในชุมชนอื่น ๆ (ร้อยละ 12.73) [31] และผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความขัดแย้งและความรุนแรงจะมีผล กระทบทางจิตใจที่อาจจะนำไปสู่ภาวะความซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล หรือแม้แต่การใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหาอีกด้วย [32] แล้วเลือกเขตละ 2 อำเภอ โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ทั้งหมด 6 อำเภอ ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย อำเภอละ 4 ตำบล ได้ทั้งหมด 24 ตำบล ขั้นที่ 3 เลือกหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ตำบลละ 2 หมู่บ้าน ได้ทั้งหมด 48 หมู่บ้าน และขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยเลือกภรรยาหรือสามีเป็นตัวแทนให้ข้อมูล หมู่บ้านละ 32 คน โดยขอความร่วมมือจากผู้นำมุสลิมในพื้นที่เป้าหมายเป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสอบถามภูมิหลังด้านการอบรมเลี้ยงดู (2) แบบสอบถามภูมิหลังด้านประสบการณ์ความรุนแรง และ (3) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงในคู่สมรส [33] ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือและมีเกณฑ์ปกติแล้ว โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 ประจำ 4 บ่อยครั้ง 3 ค่อนข้างบ่อย 2 นาน ๆ ครั้ง และ 1 ไม่เคย ซึ่งแบบสอบถามภูมิหลังด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .862 แบบสอบถามภูมิหลังด้านประสบการณ์ความรุนแรง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .825 และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงในคู่สมรส มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลร่วมกับนักวิจัยผู้ช่วย จำนวน 12 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง เน้นนักวิจัยผู้ช่วยในพื้นที่ที่เก็บข้อมูลเป็นหลักและผ่านการอบรมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ตรงกัน โดยใช้เวลาเก็บข้อมูล 30 วัน ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม 2557

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม EcStat เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ความรุนแรงกับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรส โดยหาค่าการทดสอบไคสแควร์ และค่าอัตราส่วนอดส์

5. การวัดตัวแปร การวัดตัวแปรต้นทั้ง 6 ตัว โดยหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-score) และแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกำหนดจุดตัดคือ ถ้าคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า -1.00 แสดงว่าอยู่ในระดับน้อยหรือไม่เคย คะแนนมาตรฐานตั้งแต่ -1.00 ถึง 1.00 แสดงว่าอยู่ในระดับปานกลางหรือนาน ๆ ครั้ง และคะแนนมาตรฐานตั้งแต่ 1.01 ขึ้นไป แสดงว่าอยู่ในระดับมากหรือเป็นประจำ [34] และการวัดตัวแปรตามโดยการนำผลที่ได้มารวมคะแนนแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยพัฒนา กล่าวคือ คู่สมรสไทยมุสลิมที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสคือ ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 118 คะแนนขึ้นไป (T56.15 ขึ้นไป) [33]

ผลการศึกษา

1. คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีจำนวน 1,536 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 37.70) รองลงมามีอายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 25.00) 36 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 21.87) และ 25 ปีลงมา (ร้อยละ 15.43) ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 37.78 (± 9.14) กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 36.33) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 35.16) ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 17.19) และระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 11.32) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 40.17)

รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 35.61) อาชีพรับราชการ (ร้อยละ 12.70) และอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 11.52) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 5,001-7,500 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 37.63) รองลงมามีรายได้ 5,000 บาทลงมา (ร้อยละ 27.15) มีรายได้ 7,501-10,000 บาท (ร้อยละ 21.68) และมีรายได้ 10,001 ขึ้นไป (ร้อยละ 13.54) ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างแต่งงานมาแล้ว 6-10 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 45.18) รองลงมาแต่งงานมาแล้ว 5 ปีลงมา (ร้อยละ 22.79) แต่งงานมาแล้ว 11-15 ปี (ร้อยละ 18.88) และแต่งงานมาแล้ว 16 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 13.15) ตามลำดับ

2. คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในระดับปานกลาง (42.1%) รองลงมาได้รับการอบรมเลี้ยงดูในระดับมาก (29.7%) และในระดับน้อย (28.2%) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับมาก (37.6%) รองลงมาได้รับการอบรมเลี้ยงดูในระดับน้อย และปานกลางในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (31.4% และ 31.0%) และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในระดับมาก (45.2%) รองลงมาได้รับการอบรมเลี้ยงดูในระดับน้อย (31.4%) และในระดับปานกลาง (23.4%) ตามลำดับ นอกจากนี้คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่เคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กนาน ๆ ครั้ง (38.4%) รองลงมาเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงเป็นประจำ (33.5%) และไม่เคยถูกลงโทษอย่างรุนแรง (28.1%) ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กนาน ๆ ครั้งและไม่เคยเห็นในสัดส่วนเท่ากัน (39.8%) และเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กเป็นประจำ (20.4%) และส่วนใหญ่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กนาน ๆ ครั้ง (44.9%) รองลงมาไม่เคยมีพฤติกรรมรุนแรง (38.4%) และมีพฤติกรรมรุนแรงเป็นประจำ (16.7%) ตามลำดับ ในขณะที่คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีถูกจำแนกอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสจำนวน 589 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 และคู่สมรสไทยมุสลิมอีกจำนวน 947 คน ถูกจำแนกอยู่ในกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 61.7

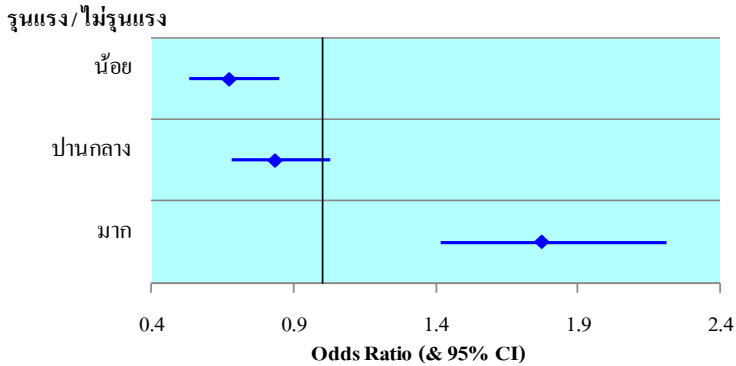
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรส

ภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดู	ความรุนแรงในคู่สมรส			Chi-square	p value
	ไม่รุนแรง (947)	รุนแรง (589)	รวม (1,536)		
การอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดกวดขัน				27.564	0.000
น้อย	68.2	31.8	28.2		
ปานกลาง	64.1	35.9	42.1		
มาก	52.0	48.0	29.7		
การอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย				3.766	0.152
น้อย	60.7	39.3	31.4		
ปานกลาง	59.0	41.0	31.0		
มาก	64.6	35.4	37.6		
การอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย				1.350	0.509
น้อย	61.8	38.2	31.4		
ปานกลาง	59.2	40.8	23.4		
มาก	62.8	37.2	45.2		

เมื่อวิเคราะห์อัตราส่วน Odds ของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน พบว่า คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในระดับมากมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสสูงกว่าคู่สมรสที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในระดับปานกลางและระดับน้อย 1.77 เท่า (95% Confident Interval 1.42, 2.22) ดังภาพที่ 1

ความรุนแรงในคู่สมรสกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ภาพที่ 1 อัตราส่วนโอกาสของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

4. การเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กและการเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังประสบการณ์ความรุนแรงกับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรส

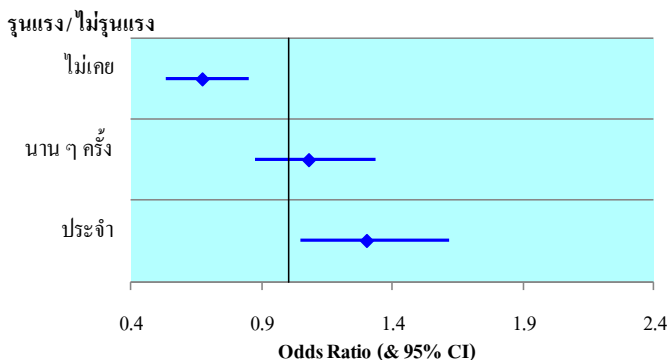
ภูมิหลังประสบการณ์ความรุนแรง	ความรุนแรงในคู่สมรส			Chi-square	p value
	ไม่รุนแรง (947)	รุนแรง (589)	รวม (1,536)		
การเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก				11.974	0.003
ไม่เคย	68.2	31.8	28.1		
นาน ๆ ครั้ง	60.5	39.5	38.4		
ประจำ	57.5	42.5	33.5		

ภูมิหลังประสบการณ์ ความรุนแรง	ความรุนแรงในคู่สมรส			Chi-square	p value
	ไม่รุนแรง (947)	รุนแรง (589)	รวม (1,536)		
การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะ ตบตีในวัยเด็ก				9.280	0.009
ไม่เคย	68.8	31.2	39.8		
นาน ๆ ครั้ง	61.0	39.0	39.8		
ประจำ	58.6	41.4	20.4		
การเคยมีพฤติกรรมรุนแรง ในวัยเด็ก				34.923	0.000
ไม่เคย	69.3	30.7	38.4		
นาน ๆ ครั้ง	60.1	39.9	44.9		
ประจำ	48.2	51.8	16.7		

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนออดส์ของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการเคยถูกลองโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็ก และการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก ปรากฏผลดังนี้

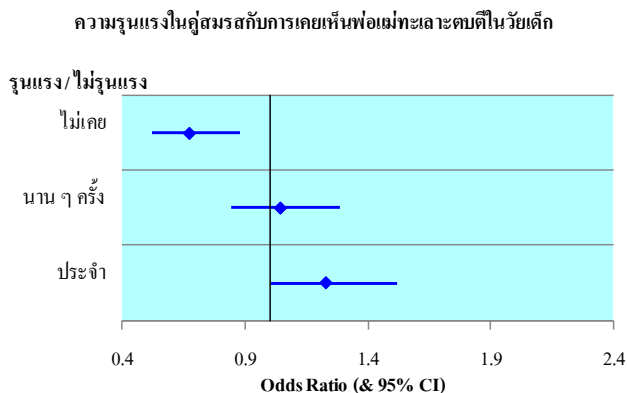
4.1 คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีที่เคยถูกลองโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสสูงกว่าคู่สมรสที่เคยถูกลองโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยถูกลองโทษ 1.30 เท่า (95% Confident Interval 1.05, 1.62) ดังภาพที่ 2

ความรุนแรงในคู่สมรสกับการเคยถูกลองโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก

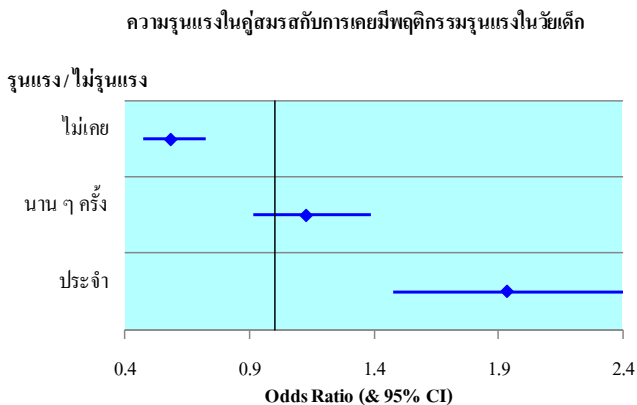
ภาพที่ 2 อัตราส่วนออดส์ของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการเคยถูกลองโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก

4.2 คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีที่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กเป็นประจำมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสสูงกว่าคู่สมรสที่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเห็น 1.24 เท่า (95% Confident Interval 1.05, 1.43) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 อัตราส่วนออดส์ของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็ก

4.3 คู่สมรสไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีที่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสสูงกว่าคู่สมรสที่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กนาน ๆ ครั้งและไม่เคยเห็น 1.94 เท่า (95% Confident Interval 1.48, 2.54) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 อัตราส่วนออดส์ของพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสกับการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก

อภิปรายผล

ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่าภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดู 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และภูมิหลังส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ความรุนแรงทั้ง 3 ตัวแปร คือ การเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็ก และการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิหลังส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์ความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมทั้ง 3 ตัวแปร ทั้งนี้ เนื่องจากว่าประสบการณ์ความรุนแรงในวัยเด็กทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเกิดการตอบสนองโดยผ่านกระบวนการเลียนแบบ โดยเฉพาะ การเรียนรู้ของมนุษย์จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในบริบทของสถานการณ์ที่มีลักษณะเชิงความรู้สึกละแวกและอารมณ์ที่มักเกิดขึ้นในวัยเด็ก ซึ่งพร้อมที่จะเรียนรู้ตัวแบบจนทำให้การเรียนรู้แล้วถูกซึมซับเข้าสู่บุคลิกภาพของบุคคลและจะยังคงอยู่อย่างมั่นคงต่อไปแม้ว่าเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะเด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ความรุนแรง โดยเฉพาะการเรียนรู้บรรทัดฐานที่ยอมรับการใช้ความรุนแรงและตัวแบบบทบาทที่ใช้ความรุนแรง เมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรสก็จะเลียนแบบพฤติกรรมโดยใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการในการแก้ปัญหา [17-18] นอกจากนี้ การเรียนรู้ความรุนแรงที่เด็กได้รับประสบการณ์จากการรู้เห็นเหตุการณ์ที่บิดามารดาใช้ความรุนแรงกัน การเคยถูกลงโทษอย่างรุนแรง และการเคยมีพฤติกรรมที่รุนแรงยังทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้น และเลียนแบบการใช้ความรุนแรงดังกล่าว จนนำไปสู่บรรทัดฐานที่ยอมรับการใช้ความรุนแรงและนำไปสู่บทบาทของการกระทำความรุนแรงต่อคู่สมรสของตนในอนาคตอย่างต่อเนื่องจนเวียนเป็นวัฏจักร [17-18] ดังเช่น ผลการศึกษาที่พบว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์ความรุนแรงบ่อยครั้งส่งผลต่อการแสดงความก้าวร้าวรุนแรงกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ความรุนแรงดังกล่าว และผู้ที่มีประสบการณ์ความรุนแรงจะใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรสมากขึ้น [19] และผู้ที่มีประสบการณ์ความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะแสดงความรุนแรงกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ความรุนแรง [20] เด็กที่เคยมีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรง 4.50 เท่า [35] และ 7.60 เท่า [36] เด็กที่พบเจอการใช้ความรุนแรงทั้งการเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกันและถูกพ่อแม่ลงโทษอย่างรุนแรง ส่งผลให้เด็กเกิดการซึมซับและเลียนแบบโดยการใช้ความรุนแรง [37] เยาวชนที่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกันมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน 1.47 [38] เยาวชนที่มีพฤติกรรมรุนแรงมาจากครอบครัวที่มีปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว มีการทะเลาะตบตีกัน และมีการทำร้ายร่างกายกัน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ

ประการหนึ่งที่ทำให้เด็กที่พบเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวได้รับการซึมซับและคิดว่าการใช้ความรุนแรงสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดังที่เคยจากบุคคลในครอบครัว [39] และปัจจัยเสี่ยงหนึ่งที่ส่งผลการกระทำรุนแรงและการกระทำความผิดคือ การเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือผิดกฎหมายจากบุคคลต่าง ๆ การถูกล่วงโทอย่างรุนแรงในวัยเด็ก และการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก [5, 10]

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความรุนแรงเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในทางที่ไม่ดีแก่บุคคล เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้พฤติกรรมรุนแรง เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลอยากแสดงพฤติกรรมรุนแรงตามแบบอย่างที่เราพบเห็นหรือที่มีประสบการณ์ และทำให้บุคคลเกิดการยอมรับว่าพฤติกรรมรุนแรงเป็นเรื่องปกติธรรมดาในชีวิตประจำวัน ซึ่งยังแสดงให้เห็นว่า ภาพความรุนแรงกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงจูงใจอยากที่จะทำตามแบบ ความอยากมีมากขึ้นเมื่อได้เห็นซ้ำ ๆ และเกิดการหาเหตุผลสนับสนุน หรือเกิดการยอมรับว่าความรุนแรงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยบุคคลที่ครอบครัวมีการทะเลาะเบาะแว้งกัน และมีความขัดแย้งในครอบครัวบ่อย ๆ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายทำให้บุคคลมีความเครียดมากและเป็นเวลานาน มักจะเกิดการต่อต้านผู้ใหญ่และคิดว่าการจะทำให้ใครยอมรับนับถือต้องใช้กำลังและต้องใช้ความรุนแรง [22-23] ครอบครัวเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมรุนแรงมีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะลักษณะครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง และมีผลกระตุ้นให้บุคคลอยากแสดงพฤติกรรมรุนแรงหรือยอมรับว่าพฤติกรรมรุนแรงเป็นเรื่องปกติธรรมดาในชีวิตประจำวัน และเกิดการยอมรับว่าความรุนแรงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา [21, 40] และการถ่ายทอดความรู้หลักการปฏิบัติ ทศนคติ และค่านิยม ที่ไม่เหมาะสมเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้บุคคลไม่สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข จนทำให้เกิดความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้ง และการทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันได้สูง จนกลายเป็นปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวได้ในที่สุด [13, 16, 41] รวมทั้งสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ที่เป็นสาเหตุทางอ้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิม ทั้งนี้ เพราะสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบทางด้านจิตใจต่อประชาชนในพื้นที่ เช่น ความเครียด ความกลัว ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และความคับข้องใจ เป็นต้น ดังผลการศึกษาที่พบว่า สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ที่มีผลทำให้ประชาชนรู้สึกเครียด คับข้องใจ และวิตกกังวล จากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจนเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว [5] การแสดงพฤติกรรมรุนแรงของบุคคลหนึ่งมักขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่มากระตุ้น เช่น ความคับข้องใจ ความโมโห ความกดดัน อารมณ์ชั่ววูบ และความเครียด เป็นต้น [42] สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล และความคับข้องใจเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญอันเป็นสาเหตุของพฤติกรรมรุนแรง ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะมีแรงขับเคลื่อนในการแสดงพฤติกรรมที่คล้ายกับแรงกดดันของน้ำ

ที่อยู่ในกาต้มน้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมาด้วยการแสดงอารมณ์รุนแรง [43-44] และคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่มักพบเห็นได้ง่ายคือการที่เขาไม่สามารถระงับความโกรธ ความกดดัน ความคับข้องใจ และความเครียดได้ จนต้องมีการแสดงพฤติกรรมรุนแรงออกมา [45]

นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิม ในจังหวัดปัตตานีเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวมีลักษณะของความเผด็จการที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของบุตรหลาน และพ่อแม่ยึดเหตุผลหรือความคิดเห็นของตนเป็นหลัก จนทำให้เด็กมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองไม่มีอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ และการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์นับเป็นความผิดที่รุนแรงแล้ว เด็กจึงหาวิธีการลดความรู้สึกดังกล่าวจนแสดงออกด้วยการการใช้ความรุนแรงเรื่อยมาจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ [46-47] นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันยังทำให้เกิดความกดดัน ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้และทำให้กลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นโรคประสาท ดื้อรั้น ขอบขัดแย้ง ไม่ร่วมมือ มองคนในแง่ร้าย ขอบอิจฉา ไม่สนใจใคร เกเร และเข้ากับใครไม่ได้ เป็นต้น อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และมีพฤติกรรมรุนแรงกับผู้อื่นได้ในที่สุด [48] และคู่สมรสที่มีพฤติกรรมความรุนแรงระหว่างกันมักมีภูมิหลังการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน [5] รวมทั้งถ้าหากพ่อแม่ผู้ปกครองปราศจากแนวทางที่ดีในการแนะนำสั่งสอนและมักสร้างกฎระเบียบของครอบครัวขึ้นมาแล้วไม่ปฏิบัติตามจนทำให้เด็กเกิดความสับสน และพยายามหาช่องทางหลีกเลี่ยงมีข้ออ้างมากมายเพื่อจะได้ไม่ต้องปฏิบัติตามพ่อแม่ ในที่สุดเด็กจึงมักจะมีปัญหาและมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่น [22] การที่บุคคลได้รับประสบการณ์การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมก็จะทำให้มีพฤติกรรมในทางที่ไม่ดีและไม่พึงประสงค์ โดยแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองตามสิ่งที่ได้รับรู้ กล่าวคือ ถ้าเขารับรู้ว่าพ่อแม่ปฏิบัติตนอย่างโหดร้าย อย่างไม่ยุติธรรม ไม่ให้ความรัก ความช่วยเหลืออย่างแท้จริง เขาก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อพ่อแม่อย่างรุนแรง หรือถ้าเขารับรู้ว่ามีคนที่ยอมรับพฤติกรรมรุนแรงของเขา เขาก็จะแสดงพฤติกรรมรุนแรงนั้นอีก [21] ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพ อุนิยัยใจคอ การแสดงพฤติกรรม และพัฒนาการของบุคคลเป็นอย่างมาก ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนมีคุณลักษณะเช่นใด พ่อแม่ผู้ปกครองต้องปฏิบัติเช่นนั้นเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลานได้ประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งบุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และถ้าบุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

ไม่ถูกไม่ควรกับสภาวะการณ์ก็จะส่งผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่ดีและที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม จนเป็นปัญหาในการปรับตัวและส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้ง่าย

สรุป

ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่าภูมิหลังส่วนบุคคลด้านการอบรมเลี้ยงดูที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และภูมิหลังส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ความรุนแรงที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร คือ การเคยถูกล่วงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็ก การเคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็ก และการเคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็ก โดยคู่สมรสที่มีโอกาสสูงที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรส ได้แก่ คู่สมรสไทยมุสลิมที่เคยมีพฤติกรรมรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำ (1.94 เท่า) คู่สมรสไทยมุสลิมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในระดับมาก (1.77 เท่า) คู่สมรสไทยมุสลิมที่เคยถูกล่วงโทษอย่างรุนแรงในวัยเด็กเป็นประจำ (1.30 เท่า) และคู่สมรสไทยมุสลิมที่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีในวัยเด็กเป็นประจำ (1.24 เท่า)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าภูมิหลังประสบการณ์ความรุนแรงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรส และเมื่อผู้หญิงถูกระทำความรุนแรงเป็นประจำจนทำให้เกิดความคับข้องใจ เมื่อความคับข้องใจสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็เกิดการโต้ตอบต่อสู้กันอันนำไปสู่ปัญหาการใช้ความรุนแรงมากขึ้น ไม่มีวันสิ้นสุด ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางหนึ่งในการหามาตรการและกำหนดนโยบายเพื่อใช้ป้องกันและลดปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในคู่สมรสได้ โดยเฉพาะฝ่ายสามีที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกของฝ่ายภรรยา โดยลดความคับข้องใจ การโกรธแค้น และการโต้ตอบของฝ่ายภรรยา ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างกันลดน้อยลง และสามารถป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ นอกจากนี้คู่สามีภรรยาต้องอดทนอดกลั้น รู้จักให้อภัยกัน มีความเข้าใจกัน ไว้วางใจกัน และต้องหลีกเลี่ยงการทะเลาะตบตีกัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันส่งเสริมการสร้างครอบครัวเป็นสุข ร่วมกันต่อต้านและรณรงค์ให้หยุดการใช้ความรุนแรงในคู่สมรส และประชาชนต้องช่วยกันสอดส่องและแจ้งเบาะแสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลของครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงเป็นประจำตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ [49] นอกจากนี้ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับความรู้สึกของบุตรหลาน โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงการทะเลาะตบตีกัน เพื่อไม่ให้บุตรหลานเกิดการเรียนรู้ซึมซับ และเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงแล้วไปใช้กับคู่สมรสต่อไปในอนาคต

รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองควรปรับปรุงแนวทางการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตนให้เหมาะสม เพราะถ้าได้รับการอบรมที่ถูกต้อง สร้างสรรค์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และขัดเกลา โดยเน้นกระบวนการตามหลักการศึกษา นับว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถลดพฤติกรรม ความรุนแรงของบุคคลได้ และที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นในการขัดเกลาจิตใจด้วยวิถีอิสลาม เพราะหลักการศึกษาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้มีจิตสำนึกที่ดีและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิต โดยจะมีความเข้มงวด ในการทำความดีและละเว้นการปฏิบัติที่ผิดคุณธรรมจริยธรรม บรรทัดฐานทางสังคม และหลักการศึกษาที่ตนยึดเหนี่ยว อันนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองไม่ให้มี พฤติกรรมความรุนแรงได้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2557 รหัสโครงการ บ.002/2557

เอกสารอ้างอิง

- [1] โชติมา กาญจนกุล. (2540). **ความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [2] สมบัติ บุญเลี้ยง. (2550). **ความขัดแย้งในครอบครัวของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี**. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- [3] เพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2546). **ความรุนแรงในครอบครัว สถานะของงานวิจัยและข้อเสนอเพื่อพัฒนาระบบวิจัยในอนาคต**. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- [4] รณชัย คงสกนธ์ และ นฤมล โพธิ์แจ่ม. (2551). **ความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์.
- [5] Laeheem, K. and Boonprakarn, K. (2015). “Family background risk factors associated with domestic violence among married Thai Muslims couples in Pattani Province”, **Asian Social Science**. 11(9), 235–244.
- [6] Laeheem, K. (2014). “Causes of domestic violence between Thai Muslim married couples in Satun province”, **Asian Social Sciences**. 10(21), 174–180.
- [7] อรอนงค์ อินทจิตร และนรินทร์ กรินชัย. (2542). **ผู้หญิงและเด็ก: เหยื่อความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: ปกเกล้าการพิมพ์.
- [8] สมพร เตรียมชัยศรี. (2544). “ความรุนแรงต่อสตรีและมุมมองในผลของความรุนแรงและด้านการป้องกันความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธ”, **วารสารพยาบาล**. 50(1), 8–15.
- [9] Walker, P. L. (2001). “A bioarchaeological perspective on the history of violence”, **Annual Review of Anthropology**. 30, 573–596.
- [10] Malley-Morrison, K., and Hines, D. A. (2004). **Family violence in a cultural perspective: Defining, understanding, and combating abuse**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- [11] ธัญญา พรหมรักษ์. (2550). **ผู้หญิงความรุนแรงในครอบครัว การหย่าร้างในฐานะทางเลือก**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [12] อังคณา ช่วยคำชู. (2555). “ความรุนแรงในครอบครัว: สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางการช่วยเหลือ”, **วารสารธรรมศาสตร์**. 31(3), 1–17.
- [13] เหมวรรณ เหมะนัด. (2533). **ความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษากรณีผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- [14] ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. (2537). “ครอบครัวไทย: ปัญหาและแนวทางแก้ไข”, นิตยสารการ
ประชาสงเคราะห์. 37(6), 20–24.
- [15] Ua-amnoey, J. (2002). **Restorative justice: Relief to domestic violence**.
 Bangkok: Chulalongkorn University.
- [16] พระครูนิภาสธรรมาธิมุต (อำพร ปริมุตโต). (2554). **การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งใน
 ครอบครัวตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- [17] Bandura, A. (1976). “Social learning analysis of aggression”. In Ribesynes,
 E. & Bandura, A. (Eds). **Analysis of delinquency and aggression**
 (pp.203–212). Hillsdale, NJ: Earlbaum.
- [18] Gelles, R. J. and Straus R. A. (1979). “Determinants of violence in the
 family: Toward a theoretical integration”. In Burr, W. R., Hill, R., Nye,
 F. I., & Reiss, I. L. (Eds.). **Contemporary theories about the family**
 (Volume 1, pp.549-581). New York: Free Press.
- [19] O’Leary, K. D. and Williams, M. C. (2006). “Agreement about acts of aggression
 in marriage”, **Journal of Family Psychology**. 20, 656–662.
- [20] Stets J. (1990). “Verbal and physical aggression in Marriage”, **Journal
 of Marriage and the Family**. 52(5), 501-514.0
- [21] Remschmidt, H. (1993). “Cycle of Violence”. **Deutsches Aertzblatt**.
 39, 35–40.
- [22] Brentro, L. and Long, N. (1995). “Breaking the cycle of conflict”, **Educational
 Leadership**. 2, 52–56.
- [23] Straus, S. (2001). “Contested meanings and conflicting imperatives: A
 conceptual analysis of genocide”, **Journal of Genocide Research**.
 3(3), 349–375.
- [24] สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี. (2558). **สารสนเทศด้านศาสนา**. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน
 2558, จาก http://province.m-culture.go.th/pattani/old/new_page_16.htm..
- [25] สำนักงานคณะกรรมการกลางแห่งประเทศไทย. (2540). **พระราชบัญญัติการบริหาร
 ศาสนาอิสลาม พ.ศ.2540**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกลางแห่ง
 ประเทศไทย.
- [26] สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี. (2557). **การร้องเรียนปัญหาการ
 ใช้ความรุนแรงในครอบครัว**. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2557, จาก [http://www.
 islamicsatun.net/](http://www.islamicsatun.net/)

- [27] มุฮำหมัดซากี เจ๊ะหะ. (2554). **บทบัญญัติเกี่ยวกับสตรีในอิสลาม**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- [28] สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย. (2542). **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมายภาษาไทย**. อัลมะดีนะฮ์ อัลมุเนาะเราะฮ์: ศูนย์กษัตริย์ฟาอิด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- [29] สำนักจุฬาราชมนตรี. (2555). **การครองเรือนในอิสลาม**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริหารกิจการศาสนาอิสลามแห่งชาติ สำนักจุฬาราชมนตรี.
- [30] ศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้. (2557). **ข้อมูลและแนวโน้มของความรุนแรงของสถานการณ์ภาคใต้**. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2557, จาก www.deepsouthwatch.org/index.php?l=content&id=121.
- [31] ศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม. (มปป.). **ผลการสำรวจสถานการณ์ความรุนแรงในภาพรวม 76 จังหวัด ปี 2556**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- [32] สุรรา แก่น้อย และสุภาภรณ์ พันธ์สนชี. (2557). **สถานการณ์เด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: 11 ปีของเด็กและเยาวชนในวังวนแห่งความรุนแรง**. ปัตตานี: ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้.
- [33] Laeheem, K. (2014). “Development of screening inventory for Thai Muslim spouses at risk of domestic violence behaviors in Satun province”, **Asian Social Science**. 10(14), 138–144.
- [34] เกษตรชัย และหิหม. (2558). **การประยุกต์ใช้โปรแกรม R เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [35] Laeheem, K., Kuning, M., McNeil, N. and Besag, V. E. (2008). “Bullying in Pattani primary schools in Southern Thailand”, **Child: Care Health and Development**. 35(2), 178–183.
- [36] Laeheem, K., Kuning, M. and McNeil, N. (2009). “Bullying: Risk factors becoming ‘Bullies’”, **Asian Social Science**. 5(5), 50–57.
- [37] Laeheem, K. (2013). “Family and upbringing background of students with bullying behavior in Islamic private schools, Pattani province, southern Thailand”, **Asian Social Science**. 9(7), 162–172.
- [38] เกษตรชัย และหิหม และดลมนรรัตน์ บากา. (2552). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, **วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 15(6), 897–911.

- [39] เกษตรชัย และหิ้ม และดลมนรรัตน์ บากา. (2555). “การศึกษาพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์**. 52(1), 159-187.
- [40] Laeheem, K. (2013). “Bullying behavior among primary school students in Islamic private schools in Pattani province”, **Kasetsart Journal: Social Science**. 34(3), 500-513.
- [41] McCall, G. J. and Simmons, J. L. (1982). **Social psychology: A sociological approach**. New York: The free Press.
- [42] Anderson, C.A., Anderson, K.B. and Deuser, W.E. (1996). “Examining an affective aggression framework: Weapon and temperature effects on aggressive thoughts, affect, and attitudes”, **Personality and Social Psychology Bulletin**. 22, 366–376.
- [43] Woods, S. and White, E. (2005). “The association between bullying behaviour, arousal levels and behaviour problems”, **Journal of Adolescence**. 28, 381–395.
- [44] Woods, S. and Wolkeb, D. (2004). “Direct and relational bullying among primary schoolchildren and academic achievement”, **Journal of School Psychology**. 42, 135–155.
- [45] Sheras, P. (2002). **Your child: Bully or victim? Understanding and ending schoolyard tyranny**. New York, NY: Skylight Press.
- [46] Baumrind, D. (1976). “Current patterns of parental authority”, **Developmental Psychology Monographs**. 4, 101–103.
- [47] Roger, D. (1972). **Issues in Adolescent Psychology**. New York: Meredith Corporation.
- [48] Shapiro, L. E. (1997). **How to raise a child with a high EQ: A parents’ guide emotional intelligence**. New York: HarperCollins.
- [49] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). **พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.